

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park dél-balatoni terület bővítésének természetvédelmi kezelési terve

**- tervezet -
(2025.06.03.)**

1. Természetvédelmi célkitűzések

1.1. A Nagyberek egykor állandó vagy időszakos vízborítás alatt álló, természetes vagy természetközeli állapotban fennmaradt tájrészletének, valamint a Balaton déli partján a legnagyobb összefüggő – a Balatonberényhez, Balatonkeresztúrhoz, Balatonmáriafürdőhöz és Balatonfenyveshez tartozó partszakaszon fennmaradt – tóparti nádas (az utóbbi a továbbiakban: Balaton-parti terület) megőrzése, fenntartása és helyreállítása a Balaton-felvidéki Nemzeti Park részeként.

1.2. A balatoni berkek és a tóparti nádasok természetes állapotára jellemző természeti, táji és tájképi értékek – különösen a nádasok, a berkek nyíltvízes területei, a lápok, láp- és mocsárrétek, őshonos fafajokból álló erdők és facsoportok mozaikjának –, valamint a fennmaradásukat biztosító természetkímélő használat, hasznosítás megőrzése, fenntartása és helyreállítása.

1.3. A balatoni berkek és a tóparti nádasok természetes élőhelyei, különösen a rekettyés fűzlápok, a kékperjés láprétek, a magassásosok, a zsombékosok, a nádasok, valamint a természetes növényvilág, különösen a kiemelkedő természetvédelmi jelentőségű pókbangó (*Ophrys sphegodes*), mocsári sisakoskosbor (*Anacamptis palustris subsp. palustris*), hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), vitézkosbor (*Orchis militaris*), kislefű aszat (*Cirsium brachycephalum*), nádi boglárka (*Ranunculus lingua*), kúszó csalán (*Urtica kioviensis*), mocsári tőzegpáfrány (*Thelypteris palustris*), gyilkos csomorika (*Cicuta virosa*), békakonty (*Listera ovata*) és fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*) állományainak megőrzése, fenntartása, életfeltételeik biztosítása.

1.4. A balatoni berkek és a tóparti nádasok természetes állapotára jellemző állatvilág, különösen a kiemelkedő természetvédelmi jelentőségű kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), magyar virágbogár (*Netocia ungarica*), tarajos götte (*Triturus vulgaris*), pettyes götte (*Triturus cristatus*), kockás sikló (*Natrix tessellata*), a fokozottan védett haris (*Crex crex*), cigányréce (*Aythya nyroca*), északi pocok (*Microtus oeconomus ssp. mehelyi*), vidra (*Lutra lutra*) és vadmacska (*Felis silvestris*), továbbá a denevérfajok populációinak megőrzése, fenntartása, életfeltételeik biztosítása.

1.5. A terület táji és természeti értékeinek megismerésére, megőrzésére, fenntartására irányuló, továbbá a terület szakyszerű és hatékony természetvédelmi kezelését elősegítő egyéb kutatások, vizsgálatok folytatása és természeti feltételeinek biztosítása.

1.6. A terület táji és természeti értékeinek oktatási-környezeti nevelési és ökoturisztikai-ismeretterjesztési célú bemutatása az 1.1–1.5. pontban foglaltak elsődlegességének biztosítása mellett.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. A terület – különösen a Bakony-Balaton UNESCO Globális Geoparkba tartozó rész – felszínalaktani és táji értékei védelme érdekében a természetes domborzatra és a tájképre kedvezőtlen hatással járó tevékenységek korlátozása, tiltása.

2.2. A nagyberek területén – élőhely-fenntartás és -rekonstrukciók vízigényének biztosítására is alkalmas – felszín alatti vízkészletének megőrzése mind mennyiségi, mind minőségi tekintetben. A felszín alatti vízkészletek minőségének romlásával és mennyiségének csökkenésével járó gazdasági, gazdálkodási célú vízhasználat korlátozása, tiltása.

2.3. A nagyberek területén természetes állapotára jellemző vízháztartás helyreállítása a lefolyás késleltetésével, az árkok vizeinek visszaduzzasztásával, árasztással és ezt szolgáló műtárgyak létesítésével.

2.4. A nagyberek területén értékes vizes élőhelyei fennmaradásához, fenntartásához, helyreállításához szükséges mennyiségű és minőségű vizet térben és időben megfelelő módon biztosító vízkormányzás megvalósítása. Elsősorban a lápok, az üde láprétek, a magassásosok és a nádasok esetében élőhely-fenntartási célú vízpótlás biztosítása.

2.5. A nagyberek területén természetes állapotára jellemző vizes élőhelyek helyreállítása, valamint a tájleptéki élőhely-változatosság növelése érdekében hasonló jellemzőkkel rendelkező vizes élőhelyek kialakítása elsősorban szántóterületek, továbbá mélyebben fekvő, alacsony természetességű gyepek bevonásával. Ennek érdekében komplex élőhely-fejlesztési és rekonstrukciós programok kidolgozása és megvalósítása.

2.6. A kialakított vagy helyreállított vizes élőhelyek fenntartását és fejlesztését biztosító vízkormányzás megvalósítása a nagyberek területén, az ehhez szükséges csatorna- és árokhalozat kialakítása és üzemeltetése. A nagyberek területére érkező külvízcsatornák megfelelő felmérést és tervezést követő alkalmassá tétele vizes élőhelyek és láprétek vízpótlására.

2.7. A természetközeli élőhelyek természetességének és kiterjedésének növelése élőhelyfejlesztéssel és -rekonstrukcióval. E tevékenység keretében a célállapot fenntartását hosszútávon biztosító természetvédelmi kezelési mód(ok) meghatározása, kidolgozása. A rekonstrukció végeztével a fenntartó kezelés gyakorlati alkalmazása, az ehhez szükséges feltételek biztosítása.

2.8. A nagyberek gyepek értékes életközösségeinek megőrzése elsősorban a hagyományos, természetközeli területhasználati módok visszaállításán alapuló aktív természetvédelmi kezeléssel, hasznosítással; a természeti övezetbe sorolt gyepeken különösen a legeltetés előnyben részesítésével, a gyepeken általában legeltetéssel vagy a térben és időben a védett fajok életciklusához igazodó kaszálással.

2.9. A hagyományos (extenzív) legeltető gazdálkodással hasznosított nagyberek területének kiterjesztése elsősorban szántók visszagyepesítésével.

2.10. A nagyberek gyepek aktív kezelése tervszerű, a védett növény- és állatfajok ökológiai igényeit és az agresszíven terjedő idegenhonos növényfajok visszaszorításának szempontjait figyelembe vevő, időben és térben mozaikos kaszálással.

2.11. A Nagyberek területén a rendszeres használat és kezelés elmaradása következtében terjedő szárazulati nádasok visszaszorítása azokon a területeken, amelyek gyepeként magasabb természeti potenciált képviselhetnek.

2.12. Az agresszíven terjedő idegenhonos fás- és lágyszárú növényfajok visszaszorítása, megtelepedésük és terjedésük megakadályozása passzív (pl. a területhasználat megfelelő megválasztása) és aktív kezeléssel (pl. elárasztás, eltávolítás mechanikai eszközökkel, indokolt esetben vegyszeres kezelés). Különösen a selyemkóró (*Asclepias syriaca*), az aranyvessző fajok (*Solidago* spp.), a süntők (*Echinocystis lobata*), a sövényiszulák (*Calystegia sepium*), a betyárkóró (*Erigeron canadensis*), az egynyári seprence (*Erigeron annuus*), a parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), a zöld juhar (*Acer negundo*), a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), valamint az amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) visszaszorítása, állományszabályozása során aktív, célzott kezelés alkalmazása.

- 2.13. A faültetvények és nem őshonos fajokból álló erdők ütemezett átalakítása a termőhelynek megfelelő, őshonos fajokból álló erdővé.
- 2.14. Az őshonos fafajú erdőkben változatos fajösszetételű és korosztály-szerkezetű, idős, odvas fákat és vastag álló és fekvő holtfát az odúlakó és xilofág fajok igényeinek megfelelő mennyiségben és eloszlásban tartalmazó állomány kialakítása folyamatos erdőborítás mellett vagy az erre való ütemezett átállást támogató erdőgazdálkodással.
- 2.15. Az 1. pontban meghatározott célokkal nem összeegyeztethető infrastruktúra- és ipari fejlesztések, vonaslétesítmény-kialakítás táj- és természetvédelmi szempontú korlátozása, tiltása.
- 2.16. A terület természetvédelmi szempontból értékes fajainak megőrzése az élőhelyeik – elsősorban a lápok, üde láprétek, nádasok, zsombékosok, mocsárrétek, télisásosok, valamint a puha- és keményfaliget-fragmentumok – megőrzésén, fenntartásán, helyreállításán keresztül.
- 2.17. A területre jellemző védett fajok állományai növekedésének elősegítése degradált élőhelyek kezelésbe vonásával vagy rekonstrukciójával és egyéb aktív természetvédelmi kezelési tevékenységekkel (pl. műfészek, denevérodú kihelyezéssel).
- 2.18. A védett halfajok, pl. a lápi póc (*Umbra krameri*), a szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus*) és a réti csík (*Misgurnus fossilis*), valamint kételtűek, pl. a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és pettyes göte számára élő- és szaporodóhelyet biztosító vizes élőhelyek kialakítása, fenntartása.
- 2.19. A terület védett madárfajai háborítatlan táplálkozásának, vonulásának, és a területen fészkelő kiemelt természetvédelmi jelentőségű fokozottan védett madárfajok, a haris, a rétisas (*Haliaeetus albicilla*) és a cigányréce, valamint a gémtelepek fészkelő fajai esetében a zavartalan fészkelés, költés és utódnevelés biztosítása a területhasználat és a terület látogatásának, az ott-tartózkodás korlátozásával, tiltásával.
- 2.20. A terület erdeiben az idős, odvas faegyedek megtartása, kímélete többek között a kiemelkedő természeti értéket képviselő szaproxilofág szervezetek, pl. a kerekvállú állasbogár és a skarlátbogár, valamint az erdőlakó denevérfajok életfeltételeinek biztosítása érdekében.
- 2.21. Erdőben fészkelő védett és fokozottan védett madárfaj fészkeinek (az adott madárfaj igényének, zavarástűrésének függvényében) 100–400 m-es sugarú körzetében fészkelési időszakban az erdő- vad- és mezőgazdálkodási tevékenység tér- és időbeli korlátozása vagy tiltása.
- 2.22. Tudományos és szakmai konszenzus mellett speciális fajmegőrzési programok megvalósítása és kiemelt monitorozása a területen (pl. haris, cigányréce, északi pocok esetében).
- 2.23. Az élővilágra dokumentáltan veszélyt jelentő és a terület tájképi adottságait, értékét kedvezőtlenül befolyásoló elektromos szabadvezeték-szakaszok ütemezett cseréje földkábelre.
- 2.24. A terület táji és természeti értékei megőrzése, fenntartása érdekében a látogatás térbeli és időbeli korlátozása, tiltása.
- 2.25. A terület természetvédelmi kezeléséért felelős Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) a helyi lakosság, az érintett önkormányzatok, társadalmi szervezetek, oktatási intézmények bevonásával, velük együttműködve végzi tevékenységét.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Földtani, felszínalaktani természeti értékek védelme

A földtani természeti értékek és a területre jellemző természetes formakincs megőrzése érdekében a terület homokdűnéin és a Bakony-Balaton UNESCO Globális Geopark területén a felszín megbontásával járó anyagkitermelés, a domborzat átalakításával járó tevékenységek végzése – az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló beavatkozások kivételével – tilos.

3.1.2. Élőhelyek kezelése, fenntartása

3.1.2.1. A területen található közösségi jelentőségű élőhelyek (beleértve a kiemelt jelentőségű közösségi élőhelyeket is) kiterjedésének csökkenésével vagy természetvédelmi helyzetének, állapotának romlásával járó terület-átalakítás vagy területhasználat-váltás tilos.

3.1.2.2. Az üde láprétek, a zombékosok, a nádasok és a nádas jellegű társulások, a mocsárrétek (különösen a mocsári és téli sásosok, kékperjés láprétek), valamint a homoki sztyepprétek kiterjedésének csökkenésével járó tevékenységek, beavatkozások és területhasználat – az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló beavatkozások kivételével – nem végezhető a területen.

3.1.2.3. Az agresszíven terjedő idegenhonos növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, a meglévő állományait vissza kell szorítani mechanikus eltávolítással vagy amennyiben ez nem vezet eredményre pontos, cseppmentes és célirányos vegyszeres kezeléssel (tuskó-, sarj- vagy levélkenés, pontpermetezés, injektlás).

3.1.2.4. Az agresszíven terjedő idegenhonos fafajok terjedésének megakadályozása vagy állományaik felszámolása érdekében végzett vegyszeres kezeléshez – amennyiben a hazai kereskedelmi forgalomban elérhető – csak szelektív hatású szer célzott kijuttatása engedélyezhető.

3.1.2.5. Amennyiben agresszíven terjedő idegenhonos növényfaj elleni védekezés kaszálással történik, a kaszálás során a 3.2.2.5 – 3.2.2.14. alpontokban foglaltak szerint kell eljárni.

3.1.2.6. Gyepeken csak az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon és időben alkalmazható szárzúzó és erdészeti szárzúzó.

3.1.2.7. Az árkok és vízfolyások menti galériaerdőket, a mezőgazdasági hasznosítású területek között elhelyezkedő és egyéb, a termőhelynek megfelelő őshonos fafajokból álló növényzetet (fasorok, facsoportok) fenn kell tartani, kímélni szükséges és biztosítani kell ökológiai funkcióik (pl. ökológiai folyosó, zöldinfrastruktúra-elem) ellátásának feltételeit. Az állományaikban megtelepedő idegenhonos faegyedeket el kell távolítani.

3.1.2.8. A vízfolyásokat érintő vízgazdálkodási célú beavatkozásokat, tevékenységeket – a munkálatok tervezési-előkészítési és megvalósítási fázisában egyaránt – előzetesen egyeztetni kell az igazgatósággal. Kotrás a mederszelvény teljes szélességében nem végezhető, vagy ha ez elkerülhetetlen, akkor a hossz-szelvény szerint kell szakaszolni. Ilyen esetben a kotrási tevékenységet több éves időszakra ütemezetten kell elvégezni.

3.1.2.9. A nagyberek területrészekén vizes élőhelyek horgászvízként vagy halastóként történő hasznosítása tilos.

3.1.2.10. A nagyberek területrészekén a vizes élőhelyeken gondoskodni kell az idegenhonos halfajok visszaszorításáról. A haltelepítésre a 3.1.7.32. alpont rendelkezései vonatkoznak.

3.1.2.11. A nagyberek területrészekén a vizes élőhelyek esetében meg kell határozni az ökológiai vízkészlet biztosításához szükséges minimális vízszintet, valamint az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása szempontjából optimális vízszintet és rögzíteni kell azokat a vízjogi engedélyekben.

3.1.2.12. A Balaton-parti területen a nem nádas művelési ágban lévő ingatlanon található nádasok és vízi növényzet esetében a 3.2.3. pont előírásait kell alkalmazni.

3.1.3. Fajok védelme

3.1.3.1. A nagyberek területrészekén való sikeres megtelepedést és szaporodást az odúlakó madár- és denevérfajok esetében mesterséges odúk, a vércse- és sólyomfajok esetében költőládák és műfészkek kihelyezésével segíti elő az igazgatóság.

3.1.3.2. Erdőlakó denevérfaj dokumentált, nyilvántartott szállás- és szaporodóhelyével érintett és az azzal szomszédos erdőrészekben legalább 10 m³/ha álló és fekvő holtfa jelenlétét kell biztosítani az odúfoglalás során fellépő kompetíciós nyomás csökkentésére. Ennek érdekében a harkály fajok tevékenysége nyomán odvas, vagy egyéb okból (pl. fagylécesedés) korhadt fákat az őshonos állományú erdőben a fahasználatok alkalmával kímélni kell és vissza kell hagyni.

3.1.3.3. A Balaton-parti területrészen a halak, kételtűek, hüllők és vízimadarak szaporodóhelyeinek zavartalansága érdekében március 1-től június 30-ig tilos a munkavégzés vagy bármilyen zavaró hatással járó beavatkozás, tevékenység.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

A területen található ex lege védett földvár (Somogyszentpál, Török-domb) területén a földművek és a természetes növényzet megóvása érdekében – az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását és a régészeti lelőhely védelmét, feltárását szolgáló beavatkozások kivételével – nem végezhető a talaj bolygatásával járó tevékenység.

3.1.5. Látogatás

3.1.5.1. A természeti övezetbe sorolt terület látogatása kizárólag természetvédelmi célú bemutatás keretében, az igazgatóság által biztosított szakvezetéssel lehetséges.

3.1.5.2. A természeti övezeten kívüli nagyberek területrészek irányított látogatása érdekében az igazgatóság természetvédelmi célú bemutatást szolgáló útvonalakat (pl. tanösvény) jelöl ki és gondoskodik jelölésükről, fenntartásukról.

3.1.6. Kutatás, vizsgálatok

3.1.6.1. Az agresszíven terjedő idegenhonos fajok terjedésének megakadályozására irányuló kezelési tevékenységek tervezéséhez az igazgatóság rendszeresen felméri és dokumentálja a jelenlétüket a területen különös tekintettel a selyemkóróra és az alkörmös fajokra.

3.1.6.2. A természetvédelmi kezelés keretében és jogszabályban előírtak alapján végzett felmérési, nyilvántartási feladatokon túl az igazgatóság kiemelten a haris, az északi pocok, a vadmacska, a vidra és a denevérfajok területen előforduló állományának változásait és területfoglalását rendszeresen felméri és dokumentálja az érintett területek optimális természetvédelmi kezelésének megalapozása érdekében.

3.1.6.3. Az igazgatósággal egyeztetett, engedélyezett kutatási tevékenység eredményeit hozzáférhetővé kell tenni az igazgatóság és a természetvédelmi hatóság számára.

3.1.7. Terület- és földhasználat

3.1.7.1. Új épület létesítése – a nagyberek területrészen állattartási tevékenységhez szükséges épületek, valamint az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló épületek kivételével – tilos.

3.1.7.2. Nem az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló, azokkal össze nem egyeztethető, továbbá a terület tájképi adottságait, értékét kedvezőtlenül befolyásoló építmények, berendezések (pl. szélturbina, távközlési magasépítmény, föld feletti tároló és tartály, légvezeték) létesítése tilos.

3.1.7.3. Új út kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében, természetvédelmi szempontból kedvezőtlenebb helyen lévő út vagy rendszeresen gépjármű közlekedésre használt nyomvonal kiváltása érdekében, annak egyidejű felhagyásával létesíthető az igazgatósággal előzetesen egyeztetett helyen és módon.

3.1.7.4. Külszíni művelésű nyersanyag-kitermelés (bányászat) tilos. Anyagkitermelés kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló tevékenység keretében és érdekében végezhető.

3.1.7.5. A Balaton-parti területen nádasok feltöltése és egyéb, a partszegély nádasait érintő földmunkák végzése tilos.

3.1.7.6. Amennyiben a Balaton-parti területen nádas vagy egyéb vízparti növényzet pusztulására jogellenes tevékenység vagy mulasztás következtében kerül sor, a pusztulást előidéző jogellenes tevékenységért vagy mulasztásért felelős a felelősség megállapításának jogerőre emelkedését követő 3 hónapon belül – figyelemmel a 3.1.3.3. pontban előírtakra, illetve az abban foglaltak betartása érdekében módosított ütemezéssel – saját költségén köteles helyreállítani az eredeti állapotot. Amennyiben erre nem kerül sor, a helyreállítást az illetékes hatóság vagy az igazgatóság a felelős költségére elvégezteti.

3.1.7.7. A Balaton-parti területen nádasban és a partvonalától számított 30 méteres parti sávban új épület, építmény létesítése, bármilyen eredetű vagy jellegű hulladék vagy nem a terület üdülési célú használatához kapcsolódó vagy természetvédelmi kezeléséhez szükséges anyag, eszköz, tárgy elhelyezése, tárolása tilos.

3.1.7.8. A Balaton-parti terület nádasaiban a Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló kormányrendelet hatálybalépése előtt családi vagy kisközösségi célú használatra jogszerűen kialakított és ilyen használatban lévő bejárók ugyanezen célra legfeljebb 2 m szélességben továbbra is fenntarthatók, használhatók. E bejárók fenntartása, használata az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósításával összhangban, azt nem veszélyeztető módon történhet.

3.1.7.9. A Balaton-parti terület nádasaiban új bejáró nem létesíthető. Amennyiben erre sor kerül, a bejáró megszüntetéséről és az eredeti állapot visszaállításáról a bejáró létesítőjének, vagy ha ez nem megállapítható, az érintett terület tulajdonosának kell gondoskodnia. A fennálló, használatban lévő nem jogszerűen létesített bejárók megszüntetéséről és a nádas helyreállításáról a bejáró létesítőjének, ha ez nem megállapítható, a bejáró használójának, ha ez sem állapítható meg, akkor az érintett terület tulajdonosának kell gondoskodnia. Amennyiben a megszüntetésre és a helyreállításra az erre vonatkozó felszólítást követő 3 hónapon belül – figyelemmel a 3.1.3.3. pontban előírtakra, illetve az abban foglaltak betartása érdekében módosított ütemezéssel – nem kerül sor, a helyreállítást az illetékes hatóság vagy az igazgatóság sorrendben a megállapított létesítő, használó vagy tulajdonos költségére elvégezteti.

3.1.7.10. A Balaton-parti területen a meglévő, jogszerűen létesített és használt bejárókhoz vezető gyalogutak, ösvények szélesítése, szilárd burkolattal való ellátása tilos.

3.1.7.11. A Balaton-parti terület nyílt vízü részein kizárólag engedéllyel rendelkező horgászállás és napozóstég létesíthető, tartható fenn az igazgatóság és a mederkezelő együttes hozzájárulásával, érvényes mederbérleti szerződés megléte esetén. E létesítmények megközelítése kizárólag olyan módon biztosítható, amely nem jár a nádas és egyéb vízi növényzet mechanikai károsításával vagy fragmentációjával.

3.1.7.12. A Balaton-parti terület nyílt vízi részein fürdőzésre és csónakból történő horgászatra a nádasok és élőviláguk zavartalanságának biztosítása mellett kerülhet sor.

3.1.7.13. Kert létesítése, szőlő és gyümölcs ültetvények telepítése nem engedélyezhető.

3.1.7.14. A területen mezőgazdasági vagy egyéb munkavégzésre, valamint közlekedésre csak megfelelő, olajszivárgást és egyéb szennyeződést kizáró műszaki állapotú gépek és járművek használhatók. Amennyiben a felsorolt tevékenységek során olajszivárgás vagy egyéb szennyeződés történik, a gép vagy jármű üzemben tartója köteles azt haladéktalanul bejelenteni az igazgatóságnak. A szennyezést okozó gép vagy jármű üzemben tartója köteles gondoskodni a szennyezett talaj legrövidebb időn belüli eltávolításáról a területről.

- 3.1.7.15. Mezőgazdasági vagy egyéb munkavégzésre, valamint közlekedésre használt gépek és járművek szennyező anyagok kezelésével járó műszaki karbantartása, javítása (pl. olajcsere, hidraulikus rendszer javítása) nem végezhető a területen.
- 3.1.7.16. A területen napnyugtától napkeltéig tilos a mezőgazdasági és a vízfolyások, csatornák karbantartására irányuló gépi munkavégzés.
- 3.1.7.17. A területen vadgazdálkodási tevékenység kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében vagy azokkal összhangban végezhető. Extenzív vadállomány-fenntartással és természetvédelmi szempontok szerinti állományszabályozással a vadgazdálkodásnak a terület jó ökológiai állapotának elérését, fenntartását és a természeti értékek megóvását kell elősegítenie, biztosítani.
- 3.1.7.18. Vad lőfegyverrel történő elejtésére vagy befogására kizárólag a vadkár (természeti értékek károsítása, erdő- és mezőgazdasági károkozás) megelőzése és mérséklése érdekében történő állományszabályozás céljából, valamint állategészségügyi indokból kerülhet sor.
- 3.1.7.19. A nagyberek területén fészkelő védett vagy természetvédelmi szempontból jelentős madárfajok védelme érdekében elsősorban a fészkelési időszak kezdetén gondoskodni kell a szárnyas és a szőrmés kártevő ragadozók hatékony gyérítéséről, a predációs nyomás csökkentéséről.
- 3.1.7.20. Agresszíven terjedő idegenhonos vagy betelepített faunaidegen vadfajok a területen megjelenő, előforduló állományait fel kell számolni, vissza kell szorítani.
- 3.1.7.21. A nagyberek területén vadgazdálkodási és vadászati létesítmények, vadföldek a 3.1.7.17. pontban meghatározott célok és feladatok megvalósításához minimálisan szükséges mértékben telepíthetők, alkalmazhatók az igazgatósággal előzetesen egyeztetett helyen és módon. Kizárólag természetes anyagok (fa, nád) felhasználásával épített magaslesek helyezhetők el a területen. A Balaton-parti területeken kizárólag magasles helyezhető el a nagyberek területén meghatározott módon.
- 3.1.7.22. Vízivad vadászata tilos.
- 3.1.7.23. A nagyberek területén a körzeti vadgazdálkodási tervben meghatározott természetes vadeltartó képesség szintjére kell visszaszorítani a vaddisznóállományt.
- 3.1.7.24. Vadfaj betelepítése, kibocsátása, továbbá mesterséges állománydúsító módszerek (zárttéri nagy- és apróvadnevelés és kibocsátás) alkalmazása – a nagyberek területén a fogoly (*Perdix perdix*) védelme érdekében végzett repatriációs tevékenység kivételével – tilos.
- 3.1.7.25. Vad takarmányozására csak az igazgatósággal előzetesen egyeztetett helyen és módon, a vadkárosításra érzékeny területek vadmentesítése, valamint szélsőséges téli időjárás esetén a vadállomány mentése céljából kerülhet sor. Szálas-szemes takarmánnyal történő etetés – vaddisznó szórón történő, a 3.1.7.17. és 3.1.7.18. pontokkal összhangban történő vadászati célú etetése kivételével – csak téli időszakban, rendkívüli hideg, vagy magas hótakaró esetén lehetséges.
- 3.1.7.26. Vadetetéshez nem használható gyommagvakkal szennyezett takarmány. A vadgazdálkodónak meg kell akadályoznia a gyomnövényzet megjelenését, felnövését az etetőhelyeken.
- 3.1.7.27. Társasvadászat és bérvadászat kezdetének tervezett időpontja előtt legalább 72 órával írásban tájékoztatni kell az igazgatóságot. Az igazgatóság az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében a hatáskörrel rendelkező hatóság útján korlátozhatja a vadászati tevékenységet.
- 3.1.7.28. A vadászat során keletkezett hulladékot, lőszerhüvelyt a vadászat befejeztével össze kell gyűjteni és el kell szállítani a területről.
- 3.1.7.29. Ölöcsapdával történő csapdázás az igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon végezhető a területen.

3.1.7.30. A Nagyberék vízfolyásain, állóvizein csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében vagy azokkal összhangban végezhető halgazdálkodási tevékenységek elsősorban agresszíven terjedő idegenhonos halfajok állományainak folyamatos nyomonkövetése és állományuk gyérítése céljából.

3.1.7.31. A Balaton-parti területen tilos a horgászati célú nád- és a vízínövényzet-irtás. Horgászati célból tilos a nádasban vízijárművel közlekedni és ehhez a nádat és a vízi növényzetet eltávolítani. Vízijármű engedéllyel rendelkező csónak- vagy hajókikötőben vagy e célból kijelölt, engedélyezett víziállásnál köthető ki, tárolható.

3.1.7.32. A terület természetes vízfolyásaiba, állóvizeibe vagy ezekkel összeköttetésben álló mesterséges víztestekbe nem őshonos halfajok telepítése tilos.

3.1.7.33. A nagybereki területrészen meglévő felszín alatti gázvezeték hálózat nem bővíthető.

3.1.7.34. A meglévő felszíni elektromosenergia-szállító vezetékeket a terület madárvilágának védelme érdekében fokozatosan, ütemezetten földkábelre kell cserélni. A vezetékhálózat esetleges átépítése esetén törekedni kell a területen kívül haladó új nyomvonalak kijelölésére.

3.1.7.35. Vízi műtárgyak, vízkormányzó berendezések létesítésére, átépítésére, karbantartására az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében vagy azokkal összhangban kerülhet sor az igazgatósággal egyeztetve.

3.1.7.36. A szilárd burkolatú utakon, kivett művelési ágúként nyilvántartott földutakon, továbbá a töltések koronáján kívül csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló természetvédelmi kezelés, jogszerű mező-, víz- és vadgazdálkodási tevékenység, valamint életveszély és vészhelyzet elhárítása céljából lehet gépjárművel közlekedni olyan módon, hogy az ne okozzon maradandó károsodást (pl. keréknyomot). Ha valamilyen okból keréknyom, összevágás keletkezik, azt az okozójának az igazgatósággal egyeztetett módon helyre kell állítania amint a talajállapot lehetővé teszi. Felázott talajon a növényzet és a talajszerkezet károsításának elkerülése érdekében gépjárművel és munkagéppel tilos a közlekedés, munkavégzés.

3.1.7.37. A természeti övezetbe sorolt területeken kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló természetvédelmi kezelés körébe tartozó tevékenység végezhető a természet védelméről szóló törvény 29. § (4) bekezdésében és 40. §-ában, valamint a nemzeti parkok területének övezetekbe való besorolásáról és az egyes övezetekre vonatkozó általános természetvédelmi előírásokról szóló VM rendelet 1. §-ában foglaltak szerint.

3.1.8. Természetvédelmi infrastruktúra

3.1.8.1. A területre vezető főbb utak és a területre bejutást biztosító egyéb rendszeresen használt útvonalak mentén a terület határán az igazgatóság a védett státuszról tájékoztató szabványos hatósági táblát, valamint az érvényben lévő természetvédelmi célú korlátozásokra, tilalmakra vonatkozó tájékoztatást helyez el és gondoskodik ezek fenntartásáról.

3.1.8.2. A terület táji és természeti értékeinek bemutatása, a látogatókkal történő megismertetése, valamint a látogatóforgalom irányítása érdekében az igazgatóság egységes megjelenésű, természetes anyagok felhasználásával készült tájékoztató táblákat helyez el a területen és gondoskodik ezek fenntartásáról.

3.2. Művelési ághoz vagy földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési előírások, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

3.2.1.1. Az ingatlan-nyilvántartás szerint szántó művelési ágú, de a természetbeni állapot szerint gyeppel borított (visszagyepesedett) területek gyommentesen tartásáról megfelelő

vízkezeléssel, legeltetéssel, rendszeres kaszálással, indokolt esetben szárzúzással kell gondoskodni, a talaj forgatásával járó beavatkozás tilos.

3.2.1.2. Az ingatlan-nyilvántartás szerint szántó művelési ágú, de a természetbeni állapot szerint gyeppel borított (visszagyepesedett) területek feltörése és újból szántóföldi művelésbe vonása az igazgatóság írásbeli egyetértő nyilatkozatának rendelkezésre állása esetén engedélyezhető.

3.2.1.3. Szántók visszagyepesítéséhez csak a termőhelyre jellemző őshonos gypalkotó fajok magjai használhatók fel, rendelkezésre állás esetén a környező természetes gyepekről származó, azokra jellemző összetételű magkeverékek előnyben részesítésével.

3.2.1.4. Szántóföldi növénytermesztéssel kapcsolatos munkálatok során bármilyen depónia csak szántón létesíthető és legfeljebb 2 hónapig tartható fenn.

3.2.1.5. A területen lévő szántókon nem termesztendő kertészeti kultúrák, tilos továbbá a fóliasátra és üvegház növénytermesztés, valamint energetikai célú felhasználásra termesztett növények (pl. „energiafű”) ültetvényeinek kialakítása.

3.2.1.6. Tavaszi mechanikai és vegyszeres gyomirtás csak az igazgatósággal előzetesen egyeztetett (indokolt esetben közös bejáráson, jegyzőkönyvben rögzített) módon végezhető, vegyszeres gyomirtás esetén figyelemmel a 3.2.1.8. alpontban előírtakra.

3.2.1.7. A terület szántóin kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédőszerhatóanyagok alkalmazása engedélyezhető, amelyek kijuttatása csak szántóföldi permetezőgéppel történhet.

3.2.1.8. Vizes élőhely, valamint természetközeli állapotú láperdő és keményfás ligeterdő szélétől számított 5 m-es sávban a szántóföld művelése, kezelése során nem alkalmazhatók kemikáliák és bioregulátorok.

3.2.1.9. A terület szántóin lecsapolás, öntözés, talajjavítás, továbbá rágcsálóirtó és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.

3.2.1.10. A terület szántóinak tápanyag utánpótlására istállótrágya alkalmazható.

3.2.2. *Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése*

3.2.2.1. Amennyiben a gyep kezelése nem extenzív legeltetéses állattartással, vagy mélyebben fekvő, alacsony természetességű gyep esetében vizes élőhely helyreállításával és fenntartásával történik, kaszálása az agresszíven terjedő idegenhonos lágyszárú fajok visszaszorítása érdekében, kizárólag természetkímélő kaszálási módszerekkel, június 15. után végezhető.

3.2.2.2. Gyepen gyomirtó szer felhasználására kizárólag agresszíven terjedő idegenhonos növényfajok elleni, külön engedély alapján végzett természetvédelmi kezelési tevékenység részeként kerülhet sor.

3.2.2.3. Gyep égetésére kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló, külön engedély alapján végzett természetvédelmi kezelés részeként kerülhet sor.

3.2.2.4. Gyepen tűzvédő pászta kialakítása és fenntartása tárcsázással, szántással kizárólag emberélet vagy alapvető egzisztenciális szükségletet kielégítő vagyontárgy (pl. lakóház) megóvása érdekében történhet.

3.2.2.5. A kaszálást a lekaszálandó terület középpontjából kiindulva, vagy a terület szélétől kezdve kell végezni az ott élő állatok zárványterületre szorításának elkerülése érdekében. A kaszálást végző gép sebessége legfeljebb 15 km/h lehet.

3.2.2.6. Gépi kaszálás során vadriasztó láncot kell alkalmazni. A láncfüggöny szélessége nem lehet kisebb a kaszálást végző gép munkaszélességénél. A láncfüzerek közötti távolság legfeljebb 10 cm, a talajfelszíntől mért távolságuk legfeljebb 5 cm lehet. A kaszálás során alkalmazható munkaszélesség legfeljebb 5 m.

3.2.2.7. Kaszálás során legalább 8 cm magasságú fűtarlót kell hagyni.

3.2.2.8. A kaszálás tervezett időpontját megelőző 5 munkanapon belül a tervezett kaszálás helyéről és idejéről tájékoztatni kell az igazgatóságot. Amennyiben a lekaszálni tervezett területen az igazgatóság munkatársa fokozottan védett madárfaj egyedének fészket észlelt és dokumentálta, a fészkek megóvása érdekében az igazgatóság által írásban meghatározott területet kaszátlanul kell hagyni. Esetleges egyéb, külön figyelmet igénylő természeti értékről vagy természetvédelmi célú korlátozásról az igazgatóság szintén írásban ad tájékoztatást.

3.2.2.9. A lekaszálni tervezett terület legalább 10 %-ára kiterjedő, az igazgatósággal egyeztetve kijelölt részt kaszátlanul kell hagyni. Ettől csak abban az esetben lehet eltérni, ha a lekaszálni tervezett terület egészen olyan mértékű az agresszíven terjedő idegenhonos növényfajok jelenléte, hogy nem jelölhető ki ezekről mentes területrészt. Az agresszíven terjedő, idegenhonos növényfajok egyedait a kaszátlanul hagyott területről is el kell távolítani. A kaszátlan területeket, sávokat úgy kell kijelölni, hogy szélességük legalább 6 m legyen.

3.2.2.10. Amennyiben a kaszálás során a gépkezelő fokozottan védett madárfaj fészkelését észleli, a munkavégzést haladéktalanul fel kell függesztenie és telefonon értesítenie kell az igazgatóságot.

3.2.2.11. Dobkasza használata tilos.

3.2.2.12. A zsombékos, sásos élőhelyek gépi kaszálása tilos, a területek erős gyomosodása esetén kézi kaszálást kell végezni. A rendelkezéssel érintett területek elhelyezkedéséről az igazgatóság évente tájékoztatja a tulajdonost és/vagy földhasználót.

3.2.2.13. Szálas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.

3.2.2.14. Lekaszált gyepon a kaszálást követő legalább 30 nap elteltével a természetvédelmi kezelő hozzájárulásával, a legeltetésre vonatkozó előírások betartásával sarjülegeltetés végezhető.

3.2.2.15. A területen szarvasmarha, juh, ló, szamár, bivaly, valamint az igazgatósággal egyeztetett helyen és módon kecske legeltethető. A legeltetés során előnyben kell részesíteni az őshonos és régen honosult hazai haszonállat fajtákat.

3.2.2.16. A területen a legeltetés évente a talajfelszín vízborításának megszűnését követően, de legkorábban április 24-től október 31-ig lehetséges legfeljebb 1 állategység/ha állatsűrűséggel (a 3.2.2.18. pont szerinti kivétellel). Téli legeltetés kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítására irányuló természetvédelmi kezelés részeként végezhető.

3.2.2.17. A legeltetés tervezett megkezdését megelőző 5 munkanapon belül a tervezett legeltetés helyéről és idejéről tájékoztatni kell az igazgatóságot. A legeltetés során külön figyelmet igénylő természeti értékről vagy természetvédelmi célú korlátozásról az igazgatóság írásban ad tájékoztatást.

3.2.2.18. Villanypásztor az igazgatósággal előzetesen egyeztetett nyomvonalon telepíthető. A szakaszos legeltetés esetén, a taposási károk elkerülése érdekében az egyes szakaszokban az állatsűrűség nem haladhatja meg a 3 állategység/ha-t.

3.2.2.19. Túllegeltetés tilos. A gyeptúllegeltetett, ha legalább 10%-án a legeltetés miatt az évelő fűfajok mennyiségi részaránya 50% alá csökken és egyéves, valamint gyomjellegű növények válnak uralkodóvá, vagy a nyílt talajfelszín összkiterjedése meghaladja a gyeppel és fűavarral borított talajfelszín összkiterjedését, vagy terület több, mint harmadán a gyeptúllegeltetés átlagmagassága nem éri el a 4 cm-t.

3.2.2.20. Amennyiben egy területen a legeltetés az időjárási körülmények vagy a túllegeltetés veszélye miatt a terület táji és természeti értékeinek károsodása nélkül nem folytatható és az illetékes természetvédelmi hatóság e tényt jegyzőkönyvben rögzíti, a területen a legeltetést be kell fejezni.

3.2.2.21. Nem végezhető legeltetés olyan területen, ahol a talajvízből származó vagy a csapadékvízből összegyülekező víz miatt a talaj olyan mértékben felázott, hogy a legeltetéssel járó taposás a növényzetet vagy a talajszerkezetet károsítaná.

3.2.2.22. A gyepeken megjelenő fás szárú növényzetet – kivéve, ha a cserjés-fás növényzet meghagyása az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérését elősegíti vagy azokkal összhangban van – el kell távolítani. Az ezt célzó kezeléssel, beavatkozással érintett gyepterületeket évente szárazúzással, kaszálással, vagy az arra alkalmas területeken legeltetéssel kell kezelni.

3.2.2.23. Gyepek mű- és szerves trágyázása, valamint növényvédő- és gyomirtó szerek felhasználása (az agresszíven terjedő idegenhonos növényfajok elleni védekezés céljából külön engedéllyel végzett kezelés kivételével) nem végezhető.

3.2.2.24. Tilos a gyepek öntözése és feltörése.

3.2.2.25. Kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló természetvédelmi kezelés részeként kerülhet sor gyepek felülvetésére, talajbolygatással járó agrotechnikai beavatkozásokra és fogasolásra (utóbbira kifejezetten csak élőhely-rekonstrukció céljából és az igazgatóság hozzájárulása esetén).

3.2.2.26. A 3.1.7.3. pont szerinti út létesítése, meglévő út szélesítése nem történhet gyepterületének rovására.

3.2.2.27. Agresszíven terjedő idegenhonos fafajok gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb egyedeinek vegyszeres kezelését a lábon álló egyedeken kell elvégezni törzsfurat készítéssel és a vegyszer furatba injektálásával. A vegyszeres kezelést külön engedéllyel és a legnagyobb hatékonyság érdekében fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április–május) vagy végén (augusztus–szeptember) kell elvégezni.

3.2.2.28. Agresszíven terjedő idegenhonos gyomfajok visszaszorítására gyepterületen a legeltetés, az évente többszöri kaszálás, szárazúzás, valamint a vegyszeres kezelés mellett (időszakos) árasztás is alkalmazható.

3.2.2.29. Talajvízből származó vagy a csapadékvízből összegyülekező víz nem vezethető el a gyepterületekről. A talajvíz szintjének csökkentésére irányuló tevékenység, beavatkozás nem végezhető.

3.2.2.30. A 3.2.2.5–3.2.2.21. alpont rendelkezéseinek való megfelelés nem ad felmentést a területen végzett kaszáláshoz és legeltetéshez szükséges természetvédelmi hatósági engedély beszerzésének kötelezettsége alól.

3.2.3. Nádas művelési ágú területek kezelése

3.2.3.1. Nádvágás december 1-től február 15-ig végezhető. Fagy hiányában csak akkor kerülhet sor nádvágásra, ha a tevékenység és az ahhoz kapcsolódó közlekedés (a helyszín megközelítése, a levágott nád szállítása) nem okoz kárt a talajban és a növényzetben. A nádvágás helyszínén az ahhoz kapcsolódó összes tevékenység befejezésének legkésőbbi időpontja március 1.

3.2.3.2. A nádvágás tervezett időpontját megelőző 5 munkanapon belül a tervezett nádvágás és az ahhoz kapcsolódó tevékenységek helyszínéről és idejéről tájékoztatni kell az igazgatóságot. Az igazgatóság szükség esetén előzetes helyszíni bejárást kezdeményez a szállítási útvonalak, a lerakóhelyek és a meghagyandó nádas területek kijelölésének pontosítására. Külön figyelmet igénylő természeti értékről vagy természetvédelmi célú korlátozásról az igazgatóság írásban ad tájékoztatást.

3.2.3.3. Amennyiben a nádvágó gépek a nagyberek területrészekén fagymentes időszakban közlekednek és nyomot vágnak, a nádvágási szezon végén nádkombájnnal be kell taposztatni a nyomokat. A sérült nyomvonalat az igazgatósággal előzetesen egyeztetett eszközzel és módon a nádvágást végzőnek kell helyreállítania.

3.2.3.4. A Balaton-parti területen az igazgatóság és a működési területével érintett vízügyi igazgatóság szakmai irányelveivel összhangban végezhető nádaratás. Nagygépes nádaratást kizárólag a nyílt vízfelület felől lehet végezni. A bejárók közötti, berkesedő részeken csak kisméretű vagy kézi nádválasztás alkalmazható.

3.2.3.5. A Balaton-parti területen a 3.2.3.4. pont szerinti nádaratás kivételével nád és vízi növényzet kivágására, eltávolítására, égetésére az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását szolgáló természetvédelmi kezelési tevékenység részeként vagy e célkitűzésekkel összhangban kerülhet sor.

3.2.3.6. Nádválasztás során 70 % avas nádat kell visszahagyni a területen.

3.2.3.7. Az igazgatósággal előzetesen egyeztetve, szarvasmarhával vagy bivallyal történő legeltetés végezhető a nagyberek nádasok azon részein, ahol természetvédelmi szempontból a nád visszaszorítása vagy az egyveretű nádas állomány megbontása szükséges.

3.2.4. Erdők kezelése

3.2.4.1. Őshonos állományú erdőben a természetes állapothoz közelítő, többszintű, vegyes korú, elegyes faállomány kialakítására kell törekedni.

3.2.4.2. Az őshonos állományú erdőkben az egyenlőtlen erélyű, időben elnyújtott beavatkozásokat kell előnyben részesíteni, amelyek lehetővé teszik a horizontálisan és vertikálisan tagoltabb állomány kialakítását.

3.2.4.3. Tarvágás alkalmazása – az agresszíven terjedő idegenhonos, vagy a termőhelynek nem megfelelő fafajokból álló állományok szerkezetátalakítása kivételével – tilos.

3.2.4.4. Fakitermelés és a kitermelt faanyag készletezése, közelítése az augusztus 15-től március 15-ig tartó időszakban, fagyott vagy száraz talaj esetén végezhető.

3.2.4.5. Az Országos Erdőállomány Adattár fafajismeret leírásában nem szereplő, de az adott erdőben jelen lévő honos elegy-, és főfafajok a fahasználatok során visszahagyandók.

3.2.4.6. Az erdőgazdálkodási munkák során a termőhelynek megfelelő legelegyesebb faállományt kell kialakítani. E célból elsősorban az 5%-os elegyarányt el nem érő őshonos, a megadott célállomány kialakítását nem veszélyeztető elegy fafajokat kell visszahagyni. Őshonos elegy fafajok hiánya esetén jelenlétüket – a természetes úton megjelenő újulat életfeltételeinek biztosításával – biztosítani kell.

3.2.4.7. Ha a termőhelynek megfelelő, őshonos állományalkotó főfafajok mageredetű természetes felújításának feltételei adottak, ezt a felújítási módot kell alkalmazni.

3.2.4.8. Mesterséges erdőfelújítás vagy telepítés során a talaj és élővilága bolygatásának, károsításának elkerülése érdekében a részleges talaj-előkészítést kell előnyben részesíteni – amennyiben ez nem jelenti a felújítás vagy telepítés sikeres megvalósításának akadályát. Teljes talajelőkészítés csak kultúrerdő vagy faültetvény természetességi állapotú erdő felújítása, vagy az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében végzett erdőszerkezet-átalakítások során végezhető a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett módon.

3.2.4.9. Biztosítani kell a hosszabb távú fennmaradásra kijelölt, őshonos faegyedek megfelelő hálózátát, azok állékonyságát, a hagyásfa-csoportok kialakításának előkészítését.

3.2.4.10. Az őshonos állományú erdőkben legalább 10%, fakitermeléssel nem érintett, menedék-élőhelyként is funkcionáló területet (hagyásfa-csoport) kell meghagyni.

3.2.4.11. A szálanként elpusztult, őshonos fafajú, álló és fekvő holtfák – az intenzíven látogatott területeken közvetlen balesetveszélyt jelentő faegyedek kivételével – visszahagyandók.

3.2.4.12. Tömeges, erdőfelújítási kötelezettséget keletkeztető mértékű fapusztulás (holtfa jelenlét) esetén a holtfák visszahagyása a természetvédelmi kezelővel egyeztetett, egyedi szabályok alapján történhet.

3.2.4.13. A fakitermelések során a jelentős számú, vagy ritka élőhelyet biztosító faegyedek nem érinthetők (pl. az odvas vagy a böhöncös fák). Az ilyen fák tömeges előfordulása esetén ezek visszahagyása a természetvédelmi kezelővel egyeztetett, egyedi szabályok alapján történhet.

3.2.4.14. Ahol a terület termőhelyi viszonyai indokolják, az erdő 50% alatti záródása is elfogadható.

3.2.4.15. A fakitermeléshez, a kitermelt faanyag mozgatásához és egyéb erdőgazdálkodási tevékenységekhez szükséges gépi munkákat úgy kell végezni, hogy az a védett és közösségi jelentőségű fajokat és élőhelyeiket ne veszélyeztesse. Ennek biztosításához a tervezett munkák előtt, dokumentált módon egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel.

3.2.4.16. 30 cm mélységet meghaladó, talajbolygatással járó tevékenység, amennyiben arra nyilvántartott régészeti lelőhelyen vagy azt érintve kerül sor, csak régészeti szakfelügyelet mellett végezhető.

3.2.4.17. Az agresszíven terjedő idegenhonos, vagy a termőhelynek nem megfelelő fafajok (pl. akác, amerikai kőris, erdeifenyő, nemesnyár) alkotta erdőállományokat fokozatosan át kell alakítani a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló erdőkké.

3.2.4.18. Az e célból szerkezetátalakításra kötelezett erdők mennyisége nem lehet kevesebb, mint a körzeti erdőtervezés során vágáséretté váló, agresszíven terjedő idegenhonos, vagy a termőhelynek nem megfelelő főfafajú erdők területének 30%-a.

3.2.4.19. Az agresszíven terjedő idegenhonos, vagy a termőhelynek nem megfelelő fafajok alkotta erdőállományok átalakítását a kisebb területű, vagy elszigetelt, vagy őshonos állományrészeket is tartalmazó erdőkkel kell kezdeni. Amennyiben ilyen erdők nincsenek, úgy a honos erdőkkel közvetlenül határos idegenhonos erdőkben kell a szerkezetátalakításokat végezni.

3.2.4.20. Az agresszíven terjedő idegenhonos, vagy a termőhelynek nem megfelelő főfafajú erdőkben tervezett fahasználatok során a honos fafajok nem érinthetők.

3.2.4.21. Amennyiben agresszíven terjedő idegenhonos, vagy a termőhelynek nem megfelelő fafajok elleni védekezés keretében vegyszeres kezelésre kerül sor, azt a 3.1.2.3–3.1.2.4. alpontban foglaltak szerint kell megvalósítani.

3.2.4.22. A vágásterületen visszahagyott faanyag égetése tilos.

3.2.4.23. Az állományszegélyeket alkotó honos cserjefajok egyedei a fahasználatok során visszahagyandók. Az állománybelsőben végzett erdőgazdálkodási tevékenységek során fokozott figyelmet kell fordítani a cserjeszint védelmére.

3.2.4.24. Az erdei tisztásokat fenn kell tartani.

3.2.4.25. A természeti övezetbe sorolt területen lévő erdőben a nemzeti parkok területének övezetekbe való besorolásáról és az egyes övezetekre vonatkozó általános természetvédelmi előírásokról szóló VM rendelet 1. § (5) bekezdés 2. pontja szerinti, faanyag kitermeléssel és kiszállítással járó erdőgazdálkodási beavatkozások kizárólag az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzéseknek a 2.13. és a 2.14. alpontok szerint történő megvalósítása érdekében, természetvédelmi kezelés részeként végezhető.